

מקרב את המלקות על גוף המולקה לכיוון מקום עמידתו של המלקה.

אך עדיין יש להקשות: וכי לא מצינו דמים שחלקם למעלה וחלקם למטה?

והתנן: הזה ממנו, מהדם המעורב מדם הפר והשעיר, על "טהרו" של מזבח הזהב שבע פעמים.

ומניחה הגמרא עתה: מאי לאו, האם אין הכונה במילה "טהרו", שהוא מזה שבע פעמים על צד הדופן של מזבח, אפליגיה, בגובה חציו, דמזבח.

וכמו דאמרי אינשי בהגיע חצות היום, בצהריים: "טהר טהרא", שהוא פלגא דיומא?

וכיון שמזה על אמצעו, הרי חלק מהדם נופל מעל האמצע וחלק מתחתיו.⁽⁴⁶⁾

אמר רבה בר שילא: לא לנתינה על חצי גובהו של מזבח התכונה המשנה לומר.

אלא הכונה היא להזאת הדם אגופיה דמזבח טו-ב על משטחו העליון לאחר שמנקהו מאפר הקטורת, ונקרא "טהרו" על שם טהרת נקיונו, כמו דכתיב [שמות כד] "וכעצם השמים לטהר", שמשמעותו בכרירות.

ועדיין הוינן בסדר נתינת דם עולת התמיד:

מאי שנא דיהיב לפי סדר נתינת דם עולה ברישא, והדר יהיב לפי סדר נתינת דם דחטאת?

אם כן, הכא נמי, ביחס לחזור על כל סדר החטאת לאחר סדר העולה נאמר שיש לעשות כן - בעל כרחן הקישן הכתוב!

ומשנינן: התם, בשינוי מתן הדמים השני, לתתו בפסוק, אין זה שינוי גדול משאר העולות, שהרי הוא ניתן באותה הקרן, ואין זה אלא "פסוק מתנות" בעלמא היא, ולכן מסתבר שרק בכך דיברה תורה.

ועוד הוינן בה: ונתיב ניתן מתן דם אחת שהיא שתים" למטה מחוט הסיקרא, כמעשה עולה, ו"שתים שהן שתים" למעלה מחוט הסיקרא, כמעשה הטאת!

ומשנינן: לא מצינו דמים שחציון למעלה וחציון למטה.

ותמהינן: וכי לא מצינו דמים שחלקן למעלה וחלקן למטה?!

והתנן: לקח הכהן הגדול את דם הפר, והזה ממנו [לפי הנחת הגמרא עתה] נוכח הכפורת, הזאה אחת למעלה מאמצע הכפורת, ושבע הזאות למטה מאמצעה?!

ומשנינן: הזאות אלו לא היה למעלה מאמצע הכפורת ולא למטה לה, אלא הזאות באדם המצליף.

ומבאר הגמרא: מאי כמצליף?

מחוי הראה רב יהודה בידו: כמנגרנא, כשליח בית דין המלקה את המחייב מלקות מכה אחר מכה במקום אחר בגוף. שתחילה מכה על מקום מרוחק ממנו, ובהדרגה הוא

46. והתוס' מבארים שכונת הגמרא לומר שחלק מהמתנות ניתן על ארבע קרנות המזבח, וחלק על דופן המזבח, תחתם.

המזרח בצד ימין, ובקרן המזרחית צפונית
ברישא, בתחילה — בהוא פגע.

ועוד הוינן בה: וממאי דבעולה הוא דקאמר
רחמנא עביד בה מעשה חטאת? ודילמא
בחטאת הוא דקאמר רחמנא עביד בה מעשה
עולה?

ומשנינן: לא סלקא דעתך. אל תעלה על
דעתך ככה!

דהרי כתיב [במדבר כח]: "לחטאת — על
עולת התמיד יעשה, ונסכו.

ובהכרח מאי קאמר רחמנא: מידי ענין
דחטאת — שדי הטל אעולה.

תנן התם במסכת תמיד [ל א]: אמר להם
הממונה לכהנים שזכו בפיס, קודם שהאיר
היום:

צאו והביאו טלה מלשכת בית הטלאים עבור
קרבן התמיד!

והלא לשכת הטלאים היתה במקצו צפונית
מערבית.

וארבע לשכות היו שם: אחת לשכת
הטלאים, ואחת לשכת החותמות, ואחת
לשכת בית המוקד, ואחת לשכה שעושין בה
לחם הפנים.

ורמינהו סתירה מהמשנה במכת מידות [א
ו]:

ארבע לשכות היו לבית המוקד, שהיו אותן
לשכות פתוחות אליו כקטוניות [חדרים
קטנים] הפתוחות לטרקלין, אולם גדול.

שתים הלשכות הדרומיות היו בנויות

נתיב ברישא שתיים שהן שתיים לפי סדר
דחטאת, והדר נתיב אחת שהן שתיים לפי
סדר דעולה!?

ומשנינן: כיון דסוף סוף קרבן עולה היא —
היא קדמה ברישא.

ועוד הוינן בה: ומאי שנא דיהיב על קרן
מזרחית צפונית ועל קרן מערבית דרומית?

נתיב דרומית מזרחית, והדר צפונית
מערבית!

אמרי: עולה טעונה יסוד, שיהיה ניתן דמה
במקום שיש למזבח יסוד תחתיו, ואילו קרן
דרומית מזרחית לא הוה ליה יסוד.

אך עדיין יש לשאול: מאי שנא דיהיב
ברישא מזרחית צפונית והדר מערבית
דרומית?

נתיב ברישא מערבית דרומית, והדר
מזרחית צפונית שהיהתחתן יסוד!?

ומשנינן: כיון דאמר מר [לקמן נח ב]: כל
פינות שאתה פונה בעבודת המקדש לא יהו
אלא דרך ימין, כדי שתהיה פנייתך למזרח
בדרך ימין! והיינו, אם יעלה למזבח
[ככבש, העומד בצדו הדרומי של המזבח],
יפנה תחילה ימינה, לצד מזרח.

והקרן הראשונה שהוא פוגש בה, המזרחית
דרומית, אינה ראויה ליתן בה דם עולה לפי
שאינן תחתיה יסוד, ורק הקרן הבאה,
המזרחית צפונית, שיש תחתיה יסוד הוא,
יכול להתחיל לתת את הדם.

ולכן, אף בנתינת דם העולה למטה, כשאנו
עולה על הכבש למזבח, הוא הולך לפי סדר
העליה לכבש המזבח, כדי שתמיד יפנה אל

בקודש. ושתים הצפוניות היו בנויות בחול, מחוץ לתחום העזרה.

והטרקלין שבבית המוקד גם הוא היה בנוי חציו בקודש וחציו בחול.

וראשי פספסין חתיכות עצים בולטים מהכותל לסימן היו מברילין בין קודש לחול.

ועבור מה היו משמשות אותן לשכות?

הלשכה המערבית דרומית — היא היתה לשכת טלאי קרבן תמיד, שבה היו שוהים הטלאים המבוקרים ממום.

דרומית מזרחית — היא לשכה שהיו עושין בה לחם הפנים. א-טז

מזרחית צפונית — בה גנזו בית חשמונאי אבני מזבח ששקצום מלכי יון, לפי שחיללום, בהקריבם עליו קרבן קרבן לעבודה זרה.

צפונית מערבית — בה היה, ברצפתה, פתח שבו היו יורדין לבית הטבילה.

ונמצא, שמשנה זו שבמסכת מידות, האומרת שלשכת הטלאים היתה במקצוע הדרומית מערבית של בית המוקד, סותרת את המשנה במסכת תמיד המעמידה אותה בקרן צפונית מערבית של בית המוקד.

אמר רב הונא: מאן תנא מסכת מידות — רבי אליעזר בן יעקב היא. ואילו את מסכת תמיד שנה תנא אחר.

והראיה שרבי אליעזר בן יעקב הוא התנא השונה את מסכת מידות::

דתנן בה [ב ה]:

עזרת נשים היתה: אורך מאה ושלושים וחמש אמה על רוחב מאה ושלושים וחמש אמה.

וארבע לשכות היו בארבע מקצועותיה פינותיה. ומה היו משמשות?

א. דרומית מזרחית — היא היתה לשכת הנזירים.

ששם נזירים מבשלים את שלמיהן, כיון שצריכים לתת לכהנים את הזרוע המבושלת של איל השלמים שלהם, ולכן היו צריכים לבשל את כל בשא האיל במקום קדוש.

וכן מגלחין שם הנזירים שערן ומשלחין אותו תחת הדוד שמבשלים בו את בשר איל השלמים שלהם.

ב. מזרחית צפונית — היא היתה לשכת דיר העצים, ששם כהנים בעלי מומין שאינם ראויים לעבודה עומדין ו"מתליעין" בודקים בעצים, שכל עץ שיש בו תולעת פסול לגבי מזבח, לפי שהתולעת היא דבר שאינו ראוי להשרף על המזבח.⁽⁴⁷⁾

ג. צפונית מערבית — היא היתה לשכת המצורעין, שבו היו טובלים המצורעים שנית, לאחר שכבר טבלו בחוץ, לקראת הכנסת הבהונות לעזרת ישראל, בשער ניקנור.

ד. מערבית דרומית — אמר רבי אליעזר בן יעקב: שכחתי לצורך מה היתה לשכה זאת משמשת.

47. מאירי. והרמב"ם כתב שהטעם הוא שאין העצים המתולעים מן המוכחר.